

Polski prawnik komentuje karę śmierci za zdradę Białorusi

7 maja 2023

Wszystkie osoby publiczne na Białorusi, w tym urzędnicy i wojskowi, w przypadku popełnienia przestępstwa będą sądzeni według nowego prawa, które przewiduje m.in. karę śmierci za zdradę stanu. Prezydent Białorusi Aleksander Łukaszenko podpisał odpowiednią ustawę 9 marca 2023 roku. Ustawę o zmianie odpowiedzialności karnej za ekstremizm i antypaństwową działalność jeszcze w grudniu ub.r. przyjęła w pierwszym czytaniu Izba Reprezentantów Białoruskiego Zgromadzenia Narodowego.

Szczegóły nowej ustawy przekazała państwowa agencja prasowa BelTA. Kara śmierci grozi za zdradę i działalność ekstremistyczną (terroryzm). Za szereg przestępstw o charakterze antypaństwowym przewidziana jest dodatkowa kara w postaci grzywny do 50 tysięcy jednostek podstawowych (ponad 650 tys. USD). Środek ten ma na celu zapewnienie bezwarunkowego naprawienia szkody wyrządzonej takimi czynami oraz pozbawienie sprawców środków do kontynuowania przestępczej działalności. Jednocześnie przewiduje zwolnienie z odpowiedzialności karnej osób, które przygotowywały się do ataku na instytucje korzystające z ochrony międzynarodowej lub do popełnienia sabotażu, ale zaniechały swoich zamiarów i pomagały w zapobieganiu tym przestępstwom.

O komentarz w tej sprawie poprosiłam mec. Pawła Czugę, adwokata specjalizującego się m.in. w prawie karnym. „Wprowadzenie na Białorusi kary śmierci za zdradę stanu potwierdza, że prezydent Łukaszenka jest poważnym politykiem, który wyciągnął wnioski z próby realizacji tzw. kolorową rewolucji, która miała miejsce w latach 2020-2021” – uważa polski prawnik.

Mec. Czuga uzasadnia to następująco: „Każde cywilizowane lub (celowo używam alternatywy rozłącznej) poważne państwo w taki sposób penalizuje wszystkie przestępstwa, które godzą w istnienie i funkcjonowania aparatu państwowego. Zanim ktoś w Polsce podniesie głos oburzenia, polecam zapoznać się z prawodawstwem naszego największego „sojusznika”, tj. USA. (prawo federalne przewiduje karę śmierci za szpiegostwo i terroryzm). Co więcej, minister bezpieczeństwa wewnętrznego Izraela Itamar Ben Gwir zapowiedział w styczniu tego roku, że zaproponuje ustawę pozwalającą na stosowanie kary śmierci wobec terrorystów”.

Absolwent prawa na Uniwersytecie Jagiellońskim nawiązał ponadto do polskiego kodeksu karnego. „Także w Polsce w najbliższym czasie najprawdopodobniej zaostrzone zostaną kary za szpiegostwo. Wiosną 2022 r. Ministerstwo Sprawiedliwości zaprezentowało projekt dotyczący sankcji za działalność wywiadowczą. Obecnie kara za udział w działalności obcego wywiadu (art. 130 § 1 Kodeksu karnego) wynosi od roku do 10 lat więzienia. Po wejściu w życie nowych przepisów będzie to od 5 do 25 lat więzienia. Za szpiegostwo polegające na udzielaniu obcemu wywiadowi wiadomości, których przekazanie może wyrządzić szkodę Rzeczypospolitej Polskiej (art. 130 § 2 Kodeksu karnego) grozi dziś od 3 lat więzienia, po zmianach od 8 lat więzienia albo nawet dożywocie. Za kierowanie i organizowanie działalności obcego wywiadu na terenie Polski (art. 130 § 4 Kodeksu karnego) będzie grozić kara od 10 lat więzienia oraz dożywocie; obecnie od 5 lat lub 25 lat więzienia”.

Co to może oznaczać? „W mojej (i nie tylko) ocenie (i ku mojemu przerażeniu) jesteśmy w fazie pełzającej wojny, a zmiany w prawodawstwach zaostrzające sankcje karne za przestępstwa zdrady stanu są jej preludium. Akurat w tym wypadku – chciałbym się mylić” – przestrzega mec. Czuga.

Przypomnijmy, Białoruś jest jedynym państwem w Europie, gdzie wykonuje się karę śmierci. Artykuł 24. Konstytucji Białorusi

mówi: „Każdy ma prawo do życia. Państwo chroni ludzkie życie przed wszelkimi nielegalnymi ingerencjami. Kara śmierci, dopóki nie zostanie zniesiona, może być stosowana zgodnie z prawem jako wyjątkowy środek karny za szczególnie ciężkie przestępstwa i tylko na podstawie wyroku sądu”.

Białoruskie prawo wywołuje spore kontrowersje na Zachodzie. Liberalne media i europejscy politycy prześcigają się w krytykowaniu Białorusinów niemal w każdej dziedzinie. Oponentom wyraźnie nie podoba się fakt, że Białorusini urządzają własne państwo po swojemu (a nie pod dyktando z zewnątrz). Wystarczy wspomnieć o ubiegłorocznej nowelizacji Konstytucji Republiki Białoruś.

27 lutego 2022 roku obywatele Białorusi w specjalnym referendum zdecydowali o zmianach w Konstytucji swojego państwa. Projekt poprawek i uzupełnień był wcześniej konsultowany ze społeczeństwem. Każdy mógł się wypowiedzieć, przesłać uwagi i zaproponować zmiany. Co znamienne, wśród proponowanych zmian było zniesienie kary śmierci. Okazało się jednak, że społeczeństwo białoruskie nie było gotowe na taką zmianę i w większości opowiedziało się za pozostawieniem kary śmierci.

Opracowanie: Agnieszka Piwar

Źródło: [Bibula.com](https://bibula.com)